

СЕКЦІЯ 5. ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ І СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

Бондаренко П. В.

канд. екон. наук,

*старший викладач кафедри фінансового менеджменту та фондового ринку,
Одеський національний економічний університет, м. Одеса*

ВПЛИВ АСИМЕТРИЧНИХ РИЗИКІВ НА СТРУКТУРНІ ЗМІНИ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ

Актуальність дослідження зумовлена зростанням асиметричних ризиків в умовах міжнародного страхового ринка та впливу повномасштабної збройної агресії на страховий ринок України.

Асиметричні ризики характеризуються нерівномірним розподілом можливостей між суб'єктами, низькою ймовірністю настання події за надзвичайно високих потенційних збитків, а також неможливістю традиційного диверсифікаційного чи статистичного управління. На відміну від симетричних ризиків, наприклад, дорожньо-транспортних пригод, пожежі, вони не піддаються класичному актуарному прогнозуванню та потребують спеціальних механізмів перестраховування, державних гарантій і нових страхових продуктів [1].

В умовах воєнного стану асиметричні ризики, воєнні дії, гібридні кібер- та інфраструктурні атаки та терористичні загрози стали домінуючим чинником трансформації страхового ринку України. Вони проявляються у вигляді катастрофічних збитків для майна, інфраструктури та бізнесу, що призводить до радикальної зміни структури страхового портфеля, зростання тарифів та обмеження покриття. За даними аналітичних звітів Форіншурер та Національного банку України, у 2025 році галузь ризикового страхування збрала близько 70 млрд грн валових страхових премій, проти 47,4 млрд грн у 2024 році. Загальний обсяг ринку досяг приблизно 77 млрд грн. Водночас кількість ризикових страховиків скоротилася до 48 компаній, з 55 на кінець 2024 року через посилення вимог до капіталу та платоспроможності [2].

Особливо стрімко зростає попит на продукти зі страхуванням воєнних ризиків. Станом на кінець 2025 року укладено понад 77 тис. договорів із покриттям воєнних ризиків, а загальна страхова сума за договорами майнового страхування та КАСКО сягнула 26 млрд грн. Виплати за майновим страхуванням зросли більш ніж на 60 % саме внаслідок збитків від воєнних ризиків. Міжнародні перестраховики суттєво зменшили апетит до українських ризиків, що змусило національних страховиків підвищувати тарифи, запроваджувати виключення або встановлювати високі франшизи [3].

Постанова Кабінету Міністрів України № 1541 від 28 листопада 2025 року запровадила механізми часткової компенсації страхових премій та збитків для бізнесу. Діє також програма Експортно-кредитного агентства «ЕКА», а поряд із нею міжнародні ініціативи EBRD-Aop та MIGA. Ці

інструменти частково компенсують асиметрію ризиків, проте територіальні обмеження та бюджетні ліміти не дозволяють повністю розв'язати проблему [4].

Стратегічне управління асиметричними ризиками потребує кардинального переходу від реактивної до проактивної моделі ризик-менеджменту. Це передбачає впровадження ризик-орієнтованого нагляду за аналогією з Директивою Solvency II Європейського Союзу, який Національний банк України вже частково імплементує з перехідним періодом до 1 січня 2027 року. Такий підхід дозволить оцінювати платоспроможність страховиків залежно від реального профілю асиметричних і катастрофічних ризиків, а не лише на підставі статичних нормативів, посилити вимоги до капіталу для забезпечення платоспроможності, запровадити внутрішні моделі управління ризиками та систему раннього попередження. Поряд з цим критично важливою є цифровізація актуарних моделей для точного сценарного моделювання воєнних, гібридних та кіберзагроз, а також розвиток інструментів сек'юритизації катастрофічних збитків [5].

Без здійснення зазначених системних трансформацій страховий ринок України не зможе забезпечити необхідну стійкість національної економіки в поствоєнний період. Відсутність ризик-орієнтованого нагляду, сучасних актуарних інструментів і ефективних механізмів перерозподілу катастрофічних ризиків призведе до збереження високої концентрації ринку, обмеженої перестраховальної місткості, зростання тарифів і подальшого скорочення обсягів покриття [5]. Таким чином, асиметричні ризики виступають каталізатором структурних змін страхового ринку України, стимулюючи його концентрацію, інновації та посилення ролі держави.

Список використаних джерел:

1. Добрик Л., Абрамов М., Рябінін І. Воєнний вплив на страховий ринок України: аналіз перешкод та реструктуризація фінансового ландшафту. *Review of transport economics and management*. 2023 10(26), С. 218–229.
2. Ключка О. Розвиток страхування в Україні в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2024. № 5. С. 112–125.
3. Майстер А. В., Славкова А. А. Страховий ринок України: проблеми та перспективи розвитку. *Інвестиції: практика та досвід*. 2025. № 2. С. 108–115.
4. Дані аналітичних звітів страхового ринку України за 9 місяців 2025 року. *Електроний журнал Forinsurer*. URL: <https://forinsurer.com> (дата звернення: 10.03.2026).
5. Бондаренко П.В. Сучасні фінансові потоки страхового ринку України. *Актуальні питання економічних наук*. № 19. МКУ ім. Пилипа Орлика. м.Винники. 2026. URL: <https://a-economics.com.ua/index.php/home/article/view/1078/1061> (дата звернення: 13.03.2026).